

Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi Sayı: 14/3 2025 s. 1075-1093, TÜRKİYE

Araştırma Makalesi

ÜNİVERSİTE BİRİNCİ SINIFTA OKUYAN ULUSLARARASI ÖĞRENCİLERİN TÜRKÇE KELİME BİLGİLERİ

Dursun DEMİR*

Halit ÇELİK**

Geliş Tarihi: 20 Şubat 2025

Kabul Tarihi: 10 Nisan 2025

Öz

Bu çalışmanın amacı, üniversite birinci sınıfta yeni başlamış uluslararası öğrencilerin Türkçe kelime bilgilerini incelemektir. Çalışma grubunu, üç farklı devlet üniversitesinde öğrenim görmekte olan 80 uluslararası birinci sınıf öğrencisi oluşturmuştur. Çalışmanın verileri, araştırmacılar tarafından geliştirilen, “Birinci Sınıfta Okuyan Uluslararası Öğrenciler için Kelime Bilgisi Testi” isimli bir testle toplanmıştır. İlgili testte, 140 kelime yer almıştır. Bunların 100’ü gerçek kelime, 40’ı ise uydurma kelimelerdir. Gerçek kelimeler, Aksan vd.nin (2017) sıklık sözlüğünden seçkisiz yöntemle alınmıştır. Test, 2024-2025 eğitim öğretim yılı başında çalışma grubuna yüz yüze uygulanmıştır. Çalışma sonucunda, öğrencilerin testte yer alan 100 Türkçe kelimenin yaklaşık 70’ini bildiği görülmüştür. Testte yer alan uydurma kelimelerin işaretlenme oranı ise %6,5 olarak tespit edilmiştir. Sosyal bilimler alanına dâhil bölümlerde öğrenim görmekte olan öğrenciler, fen ve sağlık bilimleri alanlarındakilere göre daha çok kelime bilmektedir. Test sonuçları ayrıca öğrencilerin ana dillerine göre de analiz edilmiştir. Çalışma sonuçlarının, yabancı dil olarak Türkçede kelime öğretimi alan yazınına katkı sunması beklenmektedir.

Anahtar Sözcükler: Kelime dağarcığı, sıklık sözlüğü, kelime testi, yabancı dil olarak Türkçe.

TURKISH VOCABULARY KNOWLEDGE OF FIRST GRADE INTERNATIONAL GRADUATE STUDENTS

Abstract

The study aimed to assess the Turkish vocabulary knowledge of first-year international students. The sample consisted of 80 international first-year students. Data were collected using the “Vocabulary Test for First-Year International Students”, which included 140 words: 100 real words and 40 pseudo-words. The real words were randomly selected from the frequency dictionary of Aksan et al. (2017). The test was administered at the beginning of the 2024-2025 academic year. The results showed that students knew approximately 70 of the 100 Turkish words in the test, while the false alarm rate for pseudo-words was 6.5%. Students in the field of social sciences knew

* Dr. Öğr. Üyesi; Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, dursundemir@omu.edu.tr.

** Dr. Öğr. Üyesi; Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Altıntaş M. Y. O., hacel2015@hotmail.com.

Araştırmanın Etik Kurul İzni: Etik kurul onayı Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu'nun (Tarih: 27.09.2024, Sayı: 2024-825) alınmıştır.

more words than those in the sciences and health sciences. Test results were also analysed according to students' native languages. The study is expected to contribute to the literature on vocabulary teaching in Turkish as a foreign language.

Keywords: Vocabulary, frequency dictionary, vocabulary test, Turkish as a foreign language.

Giriş

Kelime bilgisi, dilde iletişimin temelini oluşturur ve kişilerin düşünce, fikir ve duygularını yazılı ve sözlü olarak etkili bir şekilde ifade etmelerini sağlar. Kelime bilgisi zengin olan kişiler, dinledikleri ve okudukları metinleri de daha kolay anlarlar. Öğrencilerin sınav başarısı, bir anlamda kelime dağarcıklarının büyüklüğüne de bağlıdır çünkü “tüm dil testleri bir dereceye kadar aslında kelime bilgisini ölçen testlerdir: Bir testteki kelimelerin anlamını bilmeden o testte başarılı olmak şöyle dursun, testi cevaplamak bile son derece zordur” (Meara, & Buxton, 1987, s. 142).

Dilin dört temel becerisinin kullanımının temelinde de yer alan kelime bilgisini ölçmek için çeşitli yöntemlerin varlığı öteden beri bilinmektedir. Bu yöntemlerin en çok kullanılanlarından biri, “kelime kontrol listeleri”dir. Bu listelerde yer alan kelimelerin her birini öğrencilerin bilip bilmediği öğrencilere sorularak öğrenilmekteydi (Bear Odber, 1941; Diack, 1975). Anderson ve Freebody (1982) ise bu listelere, öğrenci cevaplarının doğruluğunu kontrol edebilmek için bazı uydurma kelimeler ekleyerek bir yenilik getirmiştir. Eğer bir öğrenci, uydurma kelimelerden bazılarını da bildiğini iddia ediyorsa kelime bilgisini olduğundan fazla gösteriyor demektir. Öğrencilerin anlamını bildikleri kelimeler için “evet” şıkkını, anlamını bilmedikleri kelimeler için “hayır” şıkkını işaretlemeleri istendiği için daha sonraları bu testler “evet / hayır” testi olarak adlandırılmıştır. Testte, öğrencilerin gerçek kelimelere verdikleri “evet” cevapları “isabet”, uydurma kelimelere verdikleri “evet” cevapları ise “yanlış alarm” olarak adlandırılmaktadır. Test sonuçlarının nasıl puanlanması gerektiği konusunda çeşitli formüller üretilmiştir. Bunlar içerisinde en basit olanı Read’e (2007) aittir. Puanlama, toplam isabet sayısından toplam yanlış alarmların çıkarılması şeklindedir.

Testte yer alan gerçek kelimeler, derslerde öğrencilere öğretilenler arasından seçilebileceği gibi, Harrington ve Carey (2009) ile Meara’nın (1996) yaptığı gibi çeşitli sıklık listelerinden de seçilebilir. Bu testlerde yer alan uydurma kelimelerin türetilmesinde iki yöntemin kullanıldığı görülmektedir. Bunlardan ilkinde uydurma kelimeler, gerçek kelimelerdeki bir veya iki harfin değiştirilmesiyle elde edilmektedir. Örneğin “önemli” kelimesi “övemli” hâline getirilebilir. Bu yöntemde, üretilen uydurma kelimenin dilin fonolojik ve morfolojik kurallarına uyması önemlidir. İkinci yöntemde ise gerçek bir kelimeye gerçek bir ek eklenmektedir. Örneğin “gelecek” kelimesine “sel” eki eklenerek “geleceksel” uydurma kelimesi elde edilmektedir. Bir teste kaç tane uydurma kelimenin dâhil edilmesi gerektiği konusunda fikir birliği yoktur (Beeckmans vd., 2001). Pellicer-Sanchez ve Schmitt’e (2012) göre, bu tür testlerin %25 ila %50’si uydurma kelimelerden oluşmaktadır.

Evet / hayır testlerini kullanmanın bazı avantajları bulunmaktadır. Bunları şu şekilde sıralamak mümkündür:

a) Bu testleri hazırlamak, uygulamak ve değerlendirmek çok kolaydır (Anderson & Freebody, 1982; Harrington & Carey, 2009).

b) Testin cevaplama süresi çok kısadır. Teste katılan öğrencilerin bir kelimeyi bilip bilmediğine karar vermesi yalnızca bir saniye kadar sürmektedir (Anderson & Freebody, 1982; Nation, 2013; Meara, & Buxton, 1987).

c) Cevaplaması çok kısa sürdüğü için diğer kelime testlerine göre çok daha fazla sayıda kelimeyi öğrencilerin bilip bilmediğini test etmek mümkündür. Birkaç yüz kelime birkaç dakika içinde etkili bir şekilde test edilebilir (Meara & Buxton, 1987).

d) Test edilen kelime sayısının çok olması testin güvenilirliğini artırmaktadır (Meara & Buxton, 1987).

e) Testten alınan puan, sınava giren kişinin testteki kelimelerin anlamlarını gerçekten bilip bilmediğine dair çoktan seçmeli testten alınan puandan çok daha geçerli bir gösterge sağlar (Anderson & Freebody, 1982).

Öğrencilerin ikinci dil kelime bilgilerinin evet / hayır ve çoktan seçmeli testlerle ölçümleri arasında güçlü korelasyonların ($r = 0,6-0,8$) olduğunu gösteren çalışmalar (Meara & Buxton, 1987; Meara & Jones, 1988; Mochida & Harrington, 2006) bulunmaktadır. Diğer taraftan, Anderson ve Freebody (1982) de ana dili İngilizce olan 5. Sınıf öğrencilerinin kelime dağarcıklarını ölçmede evet / hayır testinin çoktan seçmeli testlerden daha güvenilir olduğunu tespit etmiştir. “Basit olmasına rağmen evet / hayır testlerinin, özellikle seviye tespit sınavları ve tanılayıcı sınavlarda öğrencilerin kelime bilgilerin ölçmede bilgilendirici ve uygun maliyetli bir araç olduğu kanıtlanmıştır” (Read, 2007, s. 112-113).

Harrington ve Carey (2009), Avustralya’daki bir dil okuluna yeni kaydolun 88 öğrencinin seviye tespit sınavının bir parçası olarak evet / hayır testini kullanmıştır. Çalışma sonucunda testin, seviye tespit sınavının dinleme, gramer ve yazma bölümleriyle yüksek düzeyde ilişkili olduğu bulunmuştur. Buradan hareketle araştırmacılar, kelime dağarcığının dil bilgisinin çok merkezî bir parçası olması ve diğer testlerle yüksek korelasyonu nedeniyle evet / hayır testinin seviye belirleme sınavlarında kullanılabileceği sonucuna varmışlardır.

Ülper ve Yağmur (2016), öğrencilerin sessiz kelime okuma becerilerinin ölçülmesinde kullanılmak üzere evet / hayır testine benzer bir ölçme aracı geliştirmiştir. ASSOT (Akıcı Sessiz Sözcük Okuma Testi) adı verilen test, üç okuma kartından oluşmaktadır. İlk kartta 110, ikinci kartta 100, üçüncü kartta ise 90 gerçek kelime ve aynı sayıda bu kelimelerden türetilmiş uydurma kelimeler yer almıştır. İlk karttaki bütün kelimeler tek heceli, ikincisindekiler iki ve üçüncü karttakiler üç ve daha fazla hecelidir. Çalışma sonucunda testin 1-4. sınıf öğrencilerinin sessiz kelime okuma becerilerinin ölçülmesinde kullanılabilecek bir araç olduğu görülmüştür. Diğer bir çalışmada Ülper ve Çetinkaya (2019), yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin kullandıkları kelime öğrenme stratejileri ile söz varlıkları arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Çalışmaya bir devlet üniversitesinin Türkçe öğretim merkezinde (TÖMER) B1 seviyesinde Türkçe eğitimi almakta olan 29 öğrenci katılmıştır. Öğrencilerin söz varlıklarını tespit etmek için Aksan vd.nin (2017) sıklık sözlüğünden 100 kelime seçilmiş ve bu kelimelere 20 uydurma kelime eklenerek bir evet / hayır testi hazırlanmış ve öğrencilerden bildikleri kelimelerin yanına (✓) işareti koymaları istenmiştir. Çalışma sonucunda, öğrencilerin bu listedeki 100 kelimeden 58’ini bildikleri, bunun da 5.000 kelimelik sıklık sözlüğündeki 2.900 kelimeye tekabül ettiği belirlenmiştir.

Kelime bilgisi, özellikle uluslararası öğrenciler için çok daha önemlidir. Her şeyden önce temel seviyede bir iletişim için bile kelime bilgisine ihtiyaçları vardır. Öğrencinin kelime hazinesinin genişliği okuduğu ve dinlediği metinleri anlamasında anahtar bir role sahiptir. Hu ve Nation'a (2000) göre, bir kişinin bir metni, sözlük kullanmadan okuyup anlayabilmesi için o metindeki kelimelerin %98'ini bilmesi gerekmektedir. Kelime hazinesi geniş olanların konuşma ve yazmada kendilerini daha rahat, doğru ve akıcı ifade ettikleri de bilinmektedir. Bilinen bir diğer gerçek de uluslararası öğrencilerin ana dili konuşurları kadar kelime bilgisine sahip olmadıklarıdır. Bununla birlikte her iki grup öğrenci de aynı üniversite sınıflarında birlikte eğitim almaktadır. Türkiye'de eğitim alan uluslararası öğrencilerin kelime bilgilerini konu edinen çalışmalara (Baş ve Gündoğdu, 2020; Eroğlu, 2022; Tok ve Yığın, 2014; Uysal ve Er, 2024; Ülper ve Çetinkaya, 2019) bakıldığında, bunların daha çok TÖMER'lerde Türkçe öğrenmekte olan öğrenciler üzerine yapıldığı, lisans ve lisansüstü eğitim almakta olan uluslararası öğrencilerin kelime bilgileri üzerine herhangi bir çalışmanın yapılmadığı görülmektedir. Mevcut çalışma, bu boşluğu doldurmak için gerçekleştirilmiştir.

Çalışmanın amacı, TÖMER'lerde Türkçe hazırlık eğitimini tamamlamış uluslararası öğrencilerin Türkçe kelime bilgilerini belirlemektir. Dillerde en çok / sık kullanılan kelimeleri belirlemek için çeşitli çalışmalar yapılmaktadır. Türkçede de en sık kullanılan kelimeleri belirlemek için üç tane sıklık sözlüğü hazırlanıp yayımlanmıştır. Bu sözlüklerden biri, Aksan vd.nin (2017) hazırladığı "A frequency Dictionary of Turkish" isimli sözlüktür¹. Sözlük, Türkçede en sık kullanılan 5.000 kelimeye yer vermektedir. Bu çalışmada, Türkçe hazırlık sınıflarını başarı ile tamamlayıp kendi bölümlerinde öğrenime başlayan uluslararası öğrencilerin, bu sözlükteki kelimelerin ne kadarını bildikleri araştırılmıştır. Öğrencilerin bölümlerinde eğitimlerine başlaması demek, onların akademik Türkçe ile yüzleşmesi demektir. Bu öğrencilerin, akademik Türkçe ile yazılmış metinleri anlayabilmeleri için akademik Türkçe kelimeleri bilmeleri gerekmektedir. Bu kelimeleri öğrenmeden önce ise Türkçe genel / günlük kelimeleri öğrenmiş olmaları gerekmektedir. Mevcut çalışma ile öğrencilerin Türkçe genel kelimelerin ne kadarını bildikleri, akademik Türkçe kelimeleri öğrenmeye hazır olup olmadıkları araştırılmıştır. Bu amaç doğrultusunda çalışmada aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. Birinci sınıfa yeni başlamış uluslararası öğrencilerin kelime dağarcıklarına ilişkin görüşleri nasıldır?
2. Öğrenciler testte yer alan kelimelerden en çok hangilerini bilmektedir?
3. Öğrenciler Aksan vd.nin (2017) sıklık sözlüğündeki kelimelerin ne kadarını bilmektedir?
4. Öğrencilerin bildikleri Türkçe kelimelerin ilgili sözlükteki sıklık sıralama görünümü nedir?
5. Öğrencilerin kelime dağarcıkları, öğrenim gördükleri bölümlere göre nasıl bir görünüm sunmaktadır?
6. Öğrencilerin kelime dağarcıkları, ana dillerine göre nasıl bir görünüm sunmaktadır?

¹ Diğer iki sözlük ise şu şekildedir:

Göz, İ. (2003). *Yazılı Türkçenin kelime sıklığı sözlüğü*. Türk Dil Kurumu.

Tezcan Aksu, B., ve Adalı, E. (2018). *Çağdaş Türkçenin sıklık sözlüğü*. Ötüken.

1. Yöntem

1.1. Araştırmanın Deseni

Çalışmada nicel bir araştırma deseni uygulanmıştır. Nicel araştırma, istatistiki yöntemler kullanılarak sayısal verilerin toplanması ve analiz edilmesi yoluyla olayların açıklandığı bir araştırma türü olarak tanımlanmaktadır (Creswell, 1994). Anket, ölçek, envanter ve testler nicel veri toplama araçları olarak gösterilmektedir (İlhan, Güler ve Taşdelen Teker, 2020). Testler; katılımcıların “bilişsel, duyuşsal ve davranışsal olarak belli özelliklerini ölçmek için geliştirilen araçlardır” (Balaban-Salı, 2018, s. 139). Balaban Salı; testleri yetenek, kişilik, ilgi ve başarı olmak üzere dört grupta değerlendirir ve başarı testlerinin öğretim süreci sonunda kişilerin bilgi, beceri ve yeterliliklerini ölçmek için uygulandığını ifade eder. Birinci sınıfa yeni başlamış uluslararası öğrencilerin Türkçe kelime bilgileri, araştırmacılar tarafından geliştirilen bir “kelime testi” ile toplanmıştır.

1.2. Çalışma Grubu

Çalışma grubunu, üç farklı üniversitede öğrenim görmekte olan 80 uluslararası birinci sınıf öğrencisi oluşturmuştur. Çalışma grubu ile ilgili bilgilere Tablo 1, 2, 3, 4 ve 5’te yer verilmiştir. İlgili tablolarda öğrencilerin sırasıyla öğrenim görmekte oldukları üniversite, fakülte ve bölümler ile ülke ve ana dillerine ilişkin veriler yer almaktadır.

Tablo 1: Uluslararası Öğrencilerin Öğrenim Gördükleri Üniversitelere Göre Dağılımı

Üniversite	N	%
Ondokuz Mayıs Üniversitesi	32	40,00
Kütahya Dumlupınar Üniversitesi	31	38,75
Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi	17	21,25
Toplam	80	100,00

Tabloda görüldüğü gibi çalışmaya üç farklı üniversiteden birinci sınıfta okuyan 80 uluslararası öğrenci katılmıştır. En çok katılım, 32 öğrenci (%40) ile Ondokuz Mayıs Üniversitesinden olmuştur. Bunu sırasıyla Kütahya Dumlupınar Üniversitesi (%39) ve Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi (%21) izlemiştir.

Tablo 2: Uluslararası Öğrencilerin Öğrenim Gördükleri Fakülterlere Göre Dağılımı

Fakülte	N	%
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi	21	26,25
Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi*	16	20,00
Eğitim Fakültesi	10	12,50
Fen Edebiyat Fakültesi**	9	11,25
Sağlık Bilimleri Fakültesi	8	10,00
Güzel Sanatlar Fakültesi	6	7,50
İlahiyat Fakültesi	4	5,00
Uygulamalı Bilimler Fakültesi	2	2,50
Ziraat Fakültesi	1	1,25
Tıp Fakültesi	1	1,25
Diş Hekimliği Fakültesi	1	1,25
İletişim Fakültesi	1	1,25
Toplam	80	100,00

* Mühendislik / Mimarlık fakültelerinde okuyanlar bu gruba dâhil edilmiştir

**İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi ile Fen Fakültesinde okuyanlar da bu gruba dâhil edilmiştir.

Çalışmaya katılan uluslararası öğrenciler 12 farklı fakültede öğrenim görmektedir. Tabloda görüldüğü gibi, öğrencilerin %26'sı İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesinde, %20'si Mühendislik ve Mimarlık ve %13'ü Eğitim Fakültesinde öğrenim görmektedir. Dört fakülteden çalışmaya sadece birer öğrenci katılmıştır. Tablodaki veriler, öğrencilerin tamamının lisans eğitimi aldığını göstermektedir.

Tablo 3: Uluslararası Öğrencilerin Öğrenim Gördükleri Bölümlere Göre Dağılımı

Bölüm	N	%
Siyaset bilimi ve uluslararası ilişkiler	10	12,50
Türkçe öğretmenliği	8	10,00
Bilgisayar mühendisliği	4	5,00
Fizyoterapi	4	5,00
İnşaat mühendisliği	4	5,00
İşletme	4	5,00
İlahiyat	4	5,00
Ekonomi ve finans	3	3,75
Görsel tasarım	3	3,75
Mimarlık	3	3,75
Diğer	33	41,25
Toplam	80	100,00

Yapılan analizler, çalışmaya katılan 80 öğrencinin 34 farklı bölümde eğitim aldığını göstermiştir. Tabloda en çok öğrencinin öğrenim gördüğü ilk 10 bölüme ait verilere yer verilmiştir. Görüldüğü gibi, en çok öğrencinin eğitim aldığı ilk iki bölüm Siyaset bilimi ve uluslararası ilişkiler ile Türkçe öğretmenliğidir. Tablodaki 10 bölümde öğrenimlerine devam eden öğrenciler, çalışmaya katılan öğrencilerin yaklaşık %59'unu (47) oluşturmaktadır. Çalışmaya katılanların %41'i, tabloda yer almayan 24 bölümde öğrenim görmektedir.

Tablo 4: Uluslararası Öğrencilerin Ülkelerine Göre Dağılımı

Ülke	N	%
Kazakistan	18	22,50
Türkmenistan	12	15,00
Endonezya	8	10,00
Afganistan	6	7,50
Fildişi	6	7,50
Mısır	6	7,50
Kenya	3	3,75
Azerbaycan	2	2,50
Çad	2	2,50
Özbekistan	2	2,50
Tanzanya	2	2,50
Fas	1	1,25
Filistin	1	1,25
Gabon	1	1,25
Irak	1	1,25
Kamerun	1	1,25
Kuveyt	1	1,25
Madagaskar	1	1,25
Moğolistan	1	1,25
Pakistan	1	1,25
Rusya	1	1,25
Somali	1	1,25
Lübnan	1	1,25
Sudan	1	1,25

Toplam	80	100,00
--------	----	--------

Tablodaki veriler, çalışmaya 24 farklı ülkeden öğrencinin katıldığını göstermektedir. Bu ülkeler içerisinde Kazakistan, 18 (%23) öğrenci ile ilk sıradadır. İkinci sırada 12 öğrenci ile Türkmenistan ve üçüncü sırada 8 öğrenci ile Endonezya vardır. 13 ülkeden birer öğrenci çalışmaya katılmıştır. Ülkeler, yer aldığı kıtalara göre değerlendirildiğinde çalışmaya iki kıtadan öğrencinin katıldığı görülmektedir. Tablodaki ülkelerin 13'ü Asya kıtasında, 11'i ise Afrika kıtasında yer almaktadır. Asya kıtası ülkelerinden 55 öğrenci (%69), Afrika kıtası ülkelerinden ise 25 öğrenci (%31) çalışmaya katılmıştır.

Tablo 5: Uluslararası Öğrencilerin Ana Dillerine Göre Dağılımı

Ana dili	N	%
Kazakça	14	17,50
Arapça	12	15,00
Türkmençe	11	13,75
Fransızca	8	10,00
Endonezce	7	8,75
Özbekçe	7	8,75
Svahili	4	5,00
Farsça	3	3,75
Azerice	2	2,50
Peştuca	2	2,50
Uygurca	2	2,50
Bahasa	1	1,25
Fulani	1	1,25
İngilizce	1	1,25
Kutçi	1	1,25
Malgaşça	1	1,25
Rusça	1	1,25
Somalice	1	1,25
Urduca	1	1,25
Toplam	80	100,00

Çalışmaya katılan öğrencilerin 19 farklı ana dili konuşuru olduğu görülmektedir. Bununla birlikte bu dillerden 8'inin sadece birer konuşuru vardır. En çok konuşuru olan ilk üç ana dili şu şekilde sıralanmıştır: Kazakça (%18), Arapça (%15) ve Türkmençe (%14).

1.3. Veri Toplama Araçları

Çalışmanın verileri, araştırmacılar tarafından geliştirilen, “Birinci Sınıfta Okuyan Uluslararası Öğrenciler için Kelime Bilgisi Testi” isimli bir testle toplanmıştır. Test, iki bölümden oluşmuştur. İlk kısımda birinci sınıfa yeni başlayan uluslararası öğrencilerin demografik bilgilerini elde etmeyi amaçlayan beş soru (öğrenim gördükleri üniversite, fakülte / enstitü, bölüm, ülkeleri ve ana dilleri) yer almıştır. Testin ikinci bölümünde, öğrencilerin kelime bilgilerini test etmek için 140 kelime yer almıştır. Bunların 100'ü gerçek kelime, 40'ı ise uydurma kelimelerdir. 100 gerçek kelime, Aksan vd.nin (2017) hazırladığı “A frequency Dictionary of Turkish” isimli sıklık sözlüğünden alınmıştır. İlgili sözlüğün her binlik diliminden 20 kelime seçkisiz yöntemle belirlenerek alınmıştır (bk. Tablo 6). Böylece sıklık sözlüğünde yer alan 5.000 kelime arasından toplam 100 kelime seçilmiştir. Bu kelimelere, öğrencilerin doğru cevap verip vermediklerini kontrol etmek için 40 uydurma kelime eklenmiştir. Bu kelimeler, günlük hayatta kullanılan Türkçe kelimelerin bir veya birkaç harfinin değiştirilmesiyle oluşturulmuştur. Uydurma kelimeler, üç aşamada belirlenmiştir. İlk aşamada, araştırmacılar tarafından 150

kelimelik bir uydurma kelime listesi hazırlanmıştır. İkinci aşamada, söz konusu liste, Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı okullarda görev yapan 4 Türkçe, 4 Türk dili ve edebiyatı öğretmeni ile çeşitli üniversitelerin TÖMER'lerinde görev yapan 4 öğretim görevlisine gönderilmiş ve katılımcılardan Türkçenin fonolojik ve morfolojik özelliklerine uygun olmadığını düşündükleri kelimeleri işaretlemeleri istenmiştir. Bu aşamada katılımcılar 70 kelimeyi elemiştir. Üçüncü aşamada, geriye kalan 80 uydurma kelime, Kütahya Dumlupınar ve Ondokuz Mayıs Üniversitelerinde 2023-2024 eğitim öğretim yılında birinci sınıfta okuyan 12 öğrenci ile pilot çalışmaya tabi tutulmuştur. Bu çalışmada öğrencilerden bildikleri kelimeleri işaretlemeleri istenmiştir. Öğrencilerin hiç işaretlemediği veya en az işaretlediği 40 kelime uydurma kelime olarak teste dâhil edilmiştir. En son şeklini alan testte, toplam 140 kelime (100 gerçek, 40 uydurma) yer almış ve testte öğrencilerden anlamını bildikleri kelimelerin altını çizmeleri istenmiştir. Test, 5 Haziran 2024 tarihinde, Ondokuz Mayıs Üniversitesinin çeşitli bölümlerinde birinci sınıfta okuyan 5 uluslararası öğrencinin katılımı ile pilot çalışmaya tabi tutulmuş ve testin uygulanmasında herhangi bir sorunun olmadığı, ortalama cevaplama süresinin 15 dakika olduğu görülmüştür. Her iki pilot çalışmaya da katılan öğrenciler, çalışmanın gerçek safhasında ikinci sınıfta öğrenim gördükleri için çalışmaya katılmamıştır. Test için Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Araştırmaları Etik Kurulundan 27.09.2024 tarihinde 2024-825 karar sayısı ile etik kurul izni alınmıştır.

Tablo 6: Sıklık Sözlüğünden Alınan Kelimelerin Dağılımı

Sıklık seviyesi	N
1B (Sıklık sözlüğünde 1-1.000 arasındaki kelimeler)	20
2B (Sıklık sözlüğünde 1.001-2.000 arasındaki kelimeler)	20
3B (Sıklık sözlüğünde 2.001-3.000 arasındaki kelimeler)	20
4B (Sıklık sözlüğünde 3.001-4.000 arasındaki kelimeler)	20
5B (Sıklık sözlüğünde 4.001-5.000 arasındaki kelimeler)	20
Toplam	100

140 maddelik kelime testinin güvenilirliğini belirlemek için Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı incelenmiş ve .88 olarak bulunmuştur. Yıldız ve Uzunsakal'a (2018) göre, Cronbach Alpha katsayısının 0.80-1.00 arasında olması, ölçeğin yüksek düzeyde güvenilir olduğunu göstermektedir.

1.4. Verilerin Toplanması

Test, üniversite birinci sınıfta okumakta olan uluslararası öğrencilere araştırmacılar tarafından yüz yüze uygulanmıştır. Çalışmanın verileri 7-31 Ekim 2024 tarihleri arasında toplanmıştır. Toplamda 88 öğrenci testi cevaplamıştır. Yapılan incelemelerde, 8 testin gerektiği şekilde doldurulmadığı tespit edildiğinden ilgili testler çalışmadan çıkarılmış ve 80 test değerlendirilme alınmıştır.

1.5. Verilerin Analizi

Çalışma sonucunda elde edilen veriler, Sosyal Bilimler İstatistik Programı (IBM SPSS 22) ile analiz edilmiştir. Bu program ile çalışmada kullanılan testten elde edilen verilerin frekansları, yüzdeleri ve aritmetik ortalamaları hesaplanmıştır.

2. Bulgular

Bu bölümde, çalışma sonucu elde edilen veriler araştırma sorularına uygun bir şekilde sunulmuştur.

2.1. Uluslararası Öğrencilerin Kelime Dağarcıklarına İlişkin Görünümleri

Öğrencilerin kelime dağarcıklarına ilişkin veriler Tablo 7, 8 ve 9’da sunulmuştur.

Tablo 7: Testteki Gerçek Kelimelere Ait Veriler

	N	X	Ss
Kelime testi	100	69,63	16,62

Tabloda görüldüğü gibi, öğrenciler testte yer alan 100 Türkçe kelimenin yaklaşık 70’ini bilmektedirler. Bu ortalama, Read’in (2007) formülüne göre hesaplanmıştır. Bu formülde, öğrencilerin testte işaretledikleri gerçek kelimelerden uydurma kelimeler çıkarılmaktadır. Yapılan analizler, öğrencilerin mevcut testte yer alan 100 gerçek kelimenin 72,23’ünü işaretlediklerini göstermiştir. Fakat aynı öğrenciler, aşağıdaki tabloda (bk. Tablo 8) da görüldüğü gibi testte yer alan uydurma kelimelerden ortalama 2,6’sını da bildiklerini iddia ettiklerinden bu sayı gerçek kelime ortalamasından çıkarılmıştır ($72,23 - 2,60 = 69,63$). Testte yer alan uydurma kelimelerle ilgili veriler ise aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 8: Testteki Uydurma Kelimelere Ait Veriler

	N	Toplam yanlış alarm	Ortalama yanlış alarm	Yanlış alarm oranı (%)
Kelime testi	40	208	2,60	6,5

Çalışmada kullanılan kelime testinde 40 uydurma kelime yer almıştır. Bu kelimelerin teste eklenmesinin nedeni, öğrencilerin bilmedikleri kelimeleri bildikleri şeklinde göstermelerinin önüne geçerek samimi cevaplar veren öğrencileri tespit etmektir. Tabloda görüldüğü üzere, testte yer alan uydurma kelimeler 80 öğrenci tarafından 208 kere işaretlenmiştir. Her öğrencinin ortalama 2,6 uydurma kelime işaretlediği görülmektedir. Uydurma kelimelerin işaretlenme oranı ise %6,5’tir. Bu oran, Stubbe vd.nin (2011) yaptığı gibi şu şekilde hesaplanmıştır: Yanlış alarm oranı = toplam yanlış alarm / muhtemel yanlış alarmların maksimum sayısı (40×80).

Tablo 9: Uydurma Kelimelere Ait İşaretleme Verileri

Uydurma kelime işaretleme	N
0	9
1	13
2	28
3	13
4	6
5	5
6	2
9	1
10	3
208	80

Teste katılan 80 öğrenciden 9’unun uydurma kelimelerden hiçbirini işaretlemediği görülmektedir (bk. Tablo 9). 13 öğrenci sadece birer uydurma kelime işaretlemiştir. 28 öğrenci ise ikişer uydurma kelime işaretleme yapmıştır. Bu üç grup öğrenci, teste katılan öğrencilerin yaklaşık %63’ünü (50) oluşturmaktadır. Üç öğrencinin ise onar uydurma kelime işaretlediği tablodaki verilerden anlaşılmaktadır.

2.2. Öğrencilerin En Çok Bildiği Kelimeler

Öğrencilerin en çok bildiği kelimelere ait veriler Tablo 10’da gösterilmiştir.

Tablo 10: En Çok İşaretlenen İlk 20 Türkçe Kelime ve Bu Kelimelerin Sıklık Sözlüğündeki Dağılımları

SN	Kelimeler	N	Sözlük
1	telefon	80	1B
2	bebek	80	1B
3	ay	80	1B
4	uzun	80	1B
5	büyük	80	1B
6	yabancı	80	1B
7	az	80	1B
8	tuvalet	80	2B
9	sessizlik	79	2B
10	kamera	79	2B
11	mecbur	79	3B
12	güvenli	79	3B
13	ücretsiz	79	4B
14	restoran	79	4B
15	ceza	78	1B
16	duymak	78	1B
17	fırın	78	3B
18	birlikte	77	1B
19	toplamak	77	1B
20	vakit	77	1B

Tabloda görüldüğü gibi, sekiz kelime (telefon, bebek, ay, uzun, büyük, yabancı, az, tuvalet) bütün öğrenciler tarafından işaretlenmiştir. Bu kelimelerden yedisi sıklık sözlüğündeki ilk bin (1B) kelime içinde yer almaktadır. Herkesin işaretlediği “tuvalet” kelimesi ise sıklık sözlüğünde ikinci bin (2B) kelime arasındadır. Tablodaki 20 kelimenin 12’si sıklık sözlüğünde ilk bin kelime arasındadır. Üçer kelimenin sözlüğün ikinci ve üçüncü bin, iki kelimenin ise sözlüğün dördüncü bin kelimesi arasında olduğu görülmektedir. Sıklık sözlüğünde 4.001-5.000 (beşinci bin) arasında olup testte yer alan kelimelerden hiçbirinin tabloda olmadığı da görülmektedir. Testte yer alan diğer 80 kelimeye ait veriler ekler bölümündeki Tablo 14’te gösterilmiştir. İlgili tabloda görüldüğü gibi, ilk 50 kelimenin 17’si sıklık sözlüğündeki ilk bin (1B) kelime içinde yer almaktadır. İlk 50 kelime arasında ikinci ve dördüncü binden onar, üçüncü binden 9, beşinci binden ise dört kelime vardır. Sözlükte ilk bin kelime arasında yer alan ve öğrencilerin en az bildiği kelime “ters”tir. İlgili kelime 63. sıradadır. Sözlüğün son bin kelimesi arasında yer alan ve öğrencilerin en çok bildiği kelime ise “mutsuzluk”tur ve test sonuçlarında 28. sıradadır. Tabloda yer alan 18 kelimeyi ise öğrencilerin yarısından çoğu işaretlememiştir. Bunlar içerisinde en sonda yer alan “cılız” kelimesini bildiğini söyleyen öğrenci sayısı sadece 13’tür².

2.3. Öğrencilerin Bildiği Kelimelerin Sıklık Sözlüğündeki Görünümü

Öğrencilerin bildiği kelimelerin sıklık sözlüğündeki görünümüne ait veriler Tablo 11’de gösterilmiştir.

² Her iki tablodaki (Tablo 10 ve 14) veriler de ham verilerdir. İlgili verilerden uydurma kelimelere ait veriler düşülmemiştir.

Tablo 11: Öğrencilerin Sıklık Sözlüğünde Hangi Seviyeden Ne Kadar Kelime Bildiğine Dair Veriler

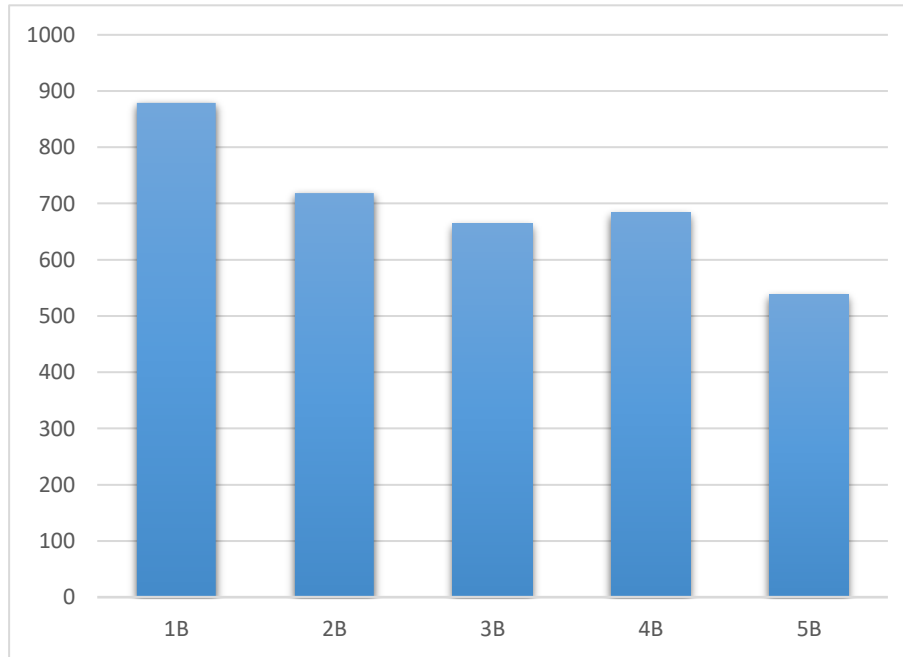
Sıklık seviyesi	N	X1	X2
1B*	20	17,58	879,00
2B	20	14,37	718,50
3B	20	13,27	663,50
4B	20	13,66	683,00
5B	20	10,75	537,50
Toplam	100	69,63	3.481,50

*Kısaltmalar için Tablo 6'ya bakınız

X1 = Öğrencilerin sıklık sözlüğünün her bin kelimesinden teste seçilen 20'sinden kaçını bildiğine dair veriler

X2 = Öğrencilerin sıklık sözlüğünde her bir seviyedeki 1.000 kelimenin kaçını bildiğine dair veriler.³

Öğrencilerin sıklık sözlüğünde hangi seviyeden ne kadar kelime bildiğine dair veriler Tablo 11'de gösterilmiştir. Tabloda ikinci sütunda (N), sıklık sözlüğünün seviyelerindeki her bin kelimedenden 20 kelimenin alındığı, üçüncü sütunda (X1) öğrencilerin bu 20 kelimenin kaç tanesini bildiği, son sütunda (X2) ise bu verilerin sıklık sözlüğündeki her bin kelimenin kaçına tekabül ettiği gösterilmektedir. Görüldüğü gibi, öğrenciler sıklık sözlüğünün ilk bin kelimesinden teste dâhil edilen 20 kelimenin yaklaşık 18'ini bilmektedir. Bu da öğrencilerin bu seviyedeki kelimelerin 879'unu bildiğini göstermektedir. Öğrenciler, sıklık sözlüğünün ikinci bin (2B) seviyesindeki 1.000 kelimenin yaklaşık 718'ini, üçüncü binlik dilimdeki kelimelerin yaklaşık 664'ünü, dördüncü binlik dilimdekilerin 683'ünü ve son sıradaki beşinci binlik dilimdeki kelimelerin ise yaklaşık 538'ini bilmektedir. Yöntem kısmında da ifade edildiği gibi çalışmamızda kullandığımız Aksan vd.nin (2017) sözlüğünde Türkçede en sık kullanılan 5.000 kelime yer almaktadır. Tabloda görüldüğü üzere, öğrenciler sözlükte yer alan bu 5.000 kelimenin yaklaşık 3.482'sini bilmektedirler. Tablo 11'de yer alan veriler Şekil 1'de de gösterilmiştir.

Şekil 1: Öğrencilerin Sıklık Sözlüğünde Hangi Seviyeden Ne Kadar Kelime Bildiğine Dair Veriler

³ Sözlükte her seviyedeki 1.000 kelimedenden 20'si teste alındığı için 50 kelimedenden 1'i alınmış olmaktadır. Dolayısıyla X2, X1'in 50 ile çarpılmasıyla elde edilmiştir (17,58x50=879,00)

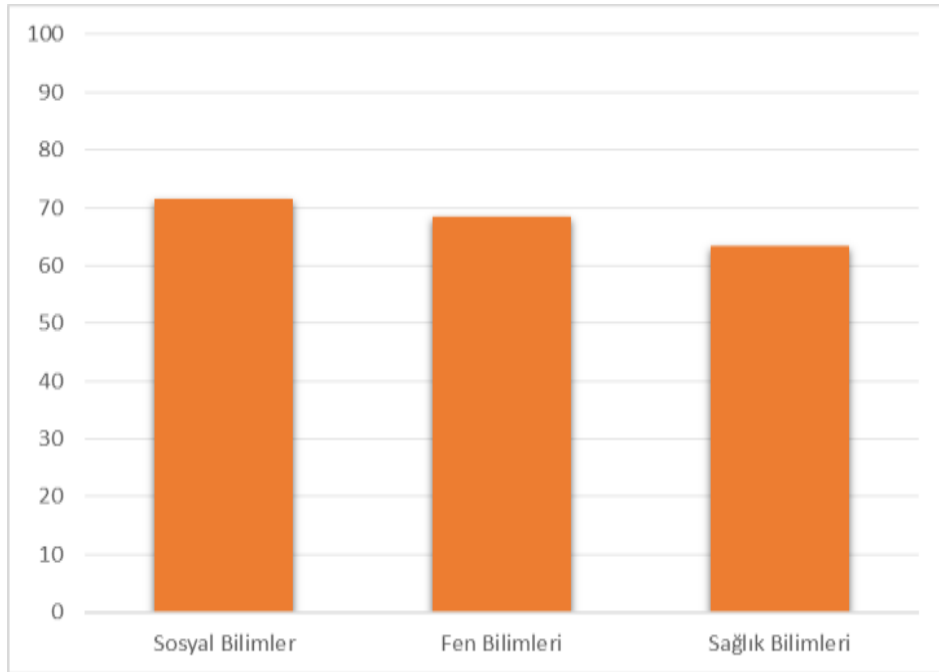
2.4. Bölümlere Göre Öğrencilerin Kelime Dağarcıkları

Çalışmaya üç farklı üniversiteden 80 öğrenci katılmıştır. Yapılan analizler, bu öğrencilerin 34 farklı bölümde öğrenim gördüğünü ortaya çıkarmıştır. Bu 34 bölüm; sosyal bilimler, fen ve sağlık bilimleri olmak üzere üç grupta toplanmıştır. Bu bölümlere ait veriler Tablo 12’de sunulmuştur.

Tablo 12: Öğrencilerin Öğrenim Gördüğü Bölümlere Göre Kelime Testi Sonuçları

Bölüm	N	X	Ss
Sosyal Bilimler	46	71,59	15,06
Fen Bilimleri	24	68,46	19,29
Sağlık Bilimleri	10	63,40	16,57
Toplam	80		
Ortalama		69,63	16,62

Görüldüğü gibi, öğrencilerin yarısından fazlası (46) sosyal bilimler alanına dâhil bölümlerde, yaklaşık bunun yarısı (24) ise fen bilimleri alanındaki bölümlerde öğrenim görmektedir. Sağlık bilimlerine ait bölümlerde öğrenim göre öğrenci sayısı ise 10’dur. Sosyal bilimlerde okuyan öğrenciler testte yer alan 100 Türkçe kelimenin ortalama 72’sini, fen bilimlerindeki 68’ini ve sağlık bilimlerindeki 63’ünü bilmektedir. Tablo 12’de yer alan veriler Şekil 2’de de gösterilmiştir.

Şekil 2: Öğrencilerin Öğrenim Gördüğü Bölümlere Göre Kelime Testi Sonuçları

2.5. Ana Dillerine Göre Öğrencilerin Kelime Dağarcıkları

Öğrencilerin ana dillerine göre test sonuçlarına ait veriler ise Tablo 13'te gösterilmiştir.

Tablo 13: Uluslararası Öğrencilerin Ana Dillerine Göre Kelime Testi Sonuçları

Ana dili	N	X	Ss
Fulani	1	96,00	
Türkmence	11	86,82	10,13
Kutçi	1	83,00	
Özbekçe	7	81,71	10,23
Azerice	2	81,50	6,36
Farsça	3	81,00	9,00
Somalice	1	77,00	
Malgaşça	1	76,00	
Peştuca	2	71,50	21,92
Rusça	1	71,00	
Endonezce	7	69,43	7,11
Uygurca	2	69,00	5,66
Urduca	1	68,00	
Arapça	12	64,58	15,60
Kazakça	14	64,00	14,64
Bahasa	1	63,00	
İngilizce	1	61,00	
Svahili	4	58,00	21,31
Fransızca	8	46,50	10,13
Toplam	80		
Ortalama		69,63	16,62

Tablodaki veriler, ana dili Fulani olan bir öğrencinin testten 96 puan aldığını göstermektedir. Teste ana dili Türkmence olan 11 öğrenci katılmış ve bu öğrenciler testteki kelimelerin ortalama 87'sini bilmektedir. Özbekçe ve Endonezce konuşturlarının sayısı aynıdır (7) ve ortalama puanları sırası ile yaklaşık 82 ve 69'dur. Ana dili Arapça olan 12 öğrencinin ortalama puanı yaklaşık 65 iken ana dili Kazakça olan 14 öğrencinin ortalama puanı 64'tür.

3. Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Birinci sınıfa yeni başlamış uluslararası öğrencilerin kelime bilgilerini ölçmek amacıyla uygulanan mevcut çalışma testinde 100 Türkçe ve 40 uydurma kelime yer almıştır. Toplam 140 kelimelerin yer aldığı testteki uydurma kelime oranı %29'dur. Pellicer-Sanchez ve Schmitt (2012), bu tür testlerdeki kelimelerin %25 ila %50'sinin uydurma kelimelerden oluştuğunu belirtmektedir. Mevcut çalışmadaki oranın önceki çalışmalar ile uyumlu olduğu görülmektedir. Yapılan analizlerde testte yer alan uydurma kelimelere ait yanlış alarm oranı %6,5 olarak hesaplanmıştır. Literatürde bu tür testleri kullanan çalışmalarda bu oranın %4-17 arasında değiştiği görülmektedir. Harrington ve Carey (2009) uluslararası üniversite öğrencileri üzerine yaptığı çalışmada bu oranı, %17 bulmuştur. Japon üniversite öğrencileri ile yapılan bir çalışmada (Stubbe vd., 2011) ise yanlış alarm oranı %4 bulunmuştur. Van Heuven vd. (1998), ileri düzeyde İngilizce öğrenmekte olan Hollandalı öğrencilerle yaptığı çalışmada yanlış alarm oranını %6,2 olarak bulmuştur. Mevcut çalışmada elde edilen oranın (%6,5) Van Heuven vd.'nin çalışma sonucu ile uyduğu görülmektedir. Diğer taraftan mevcut çalışmada öğrenci başına düşen ortalama yanlış alarmın 2,60 olduğu tespit edilmiştir. Ülper ve Çetinkaya (2019) da bir devlet üniversitesinin Türkçe öğretim merkezinde B1 düzeyinde Türkçe öğrenmekte olan 29

uluslararası öğrenci ile yaptığı çalışmada öğrencilerin işaretlediği uydurma kelime ortalamasının 2,79 olduğunu belirlemiştir. Her iki çalışma sonucunun bu anlamda örtüştüğü görülmektedir.

Mevcut çalışma verileri üzerinde yapılan analizlerden elde edilen bir veri de çalışmaya katılan öğrencilerin testte yer alan 100 Türkçe kelimedenden ortalama 70'ini bildikleri yönündedir. Ülper ve Çetinkaya (2019) da yaptıkları çalışmada kullandıkları testteki kelimeleri mevcut çalışmada olduğu gibi Aksan vd.nin (2017) sözlüğünden almıştır ve öğrencilerin ortalama 58 kelime bildiklerini tespit etmiştir. İki çalışma arasındaki 12 kelimelik farkın uluslararası öğrencilerin Türkçe seviyelerinden kaynaklandığı düşünülmektedir. Ülper ve Çetinkaya'nın (2019) çalışmasına katılan öğrenciler B1 düzeyindedir ve henüz Türkçe eğitimlerini tamamlayıp bölümlerindeki eğitimlerine başlamamıştır. Bu öğrencilerin ileriki kur veya kurlarda alacakları eğitimlerle bu açığı kapatacakları dikkate alınarak aradaki fark yorumlanmalıdır.

Testte yer alan “telefon, bebek, ay, uzun, büyük, yabancı, az ve tuvalet” kelimeleri bütün öğrenciler tarafından işaretlenmiştir. Bu sekiz kelimenin dördü isim, dördü sıfattır. “Sessizlik, kamera, mecbur, güvenli, ücretsiz ve restoran” kelimelerini teste katılan 80 öğrencinin 79'u bildiğini söylemektedir. Bu altı kelimenin de yarısı isim, yarısı sıfattır. Görüldüğü gibi, en çok işaretlenen 14 kelimenin tamamı isim ve sıfatlardan oluşmaktadır. Testte yer alan 15 fiil içerisinde en çok işaretlenen “duymak”tır (78) ve bunu “toplamak” (77) izlemektedir. Bütün öğrenciler tarafından işaretlenen ilk yedi kelime, sıklık sözlüğünün ilk bin kelimesi arasında yer almaktadır. Yine bütün öğrenciler tarafından işaretlenen “tuvalet” kelimesi ise ikinci binlik dilimdedir. Bu durum, öğrencilerin günlük hayatlarında çok kullandığı bazı kelimelerin sözlüğün ilk bin kelimesi arasında yer alması da bilindiğini göstermektedir. Testte yer alan 100 kelimenin her birinin kaç öğrenci tarafından işaretlendiği ve bu kelimelerin sıklık sözlüğündeki sıralamalarını gösteren Tablo 14'e bakıldığında, test veri sonuçlarının sıklık sözlüğündeki kelime sıralamaları ile %100 örtüşmediği görülmektedir. Bununla birlikte, dilimizde çok sık kullanılan kelimelerin daha çok öğrenci tarafından bilindiği; daha az kullanılan kelimelerin ise daha az öğrenci tarafından bilindiği de görülmektedir. Örneğin, herkesin işaretlediği ilk 10 kelimenin 7'si sözlüğün ilk bin kelimesi arasındadır. Yine test sonuçlarına göre en az işaretlenen 10 kelimedenden hiçbiri sözlüğün ilk bin kelimesi arasında değildir. Bu 10 kelimenin 5'i, sözlüğün dördüncü ve beşinci binlik dilimlerinde yer almaktadır. Ayrıca, sözlüğün ilk binlik diliminden alınan 20 kelime teste sonuçlarında 1-63 arasında sıralanmışken, son binlik diliminden alınan 20 kelime, test sonuçlarında 28-100 arasında sıralanmıştır.

Testte yer alan kelime puanları ile aynı kelimelerin sıklık sözlüğündeki yerlerine bakıldığında (Tablo 11), öğrencilerin sözlükteki en çok ilk bin kelimeyi bildikleri görülmektedir. Öğrenciler, bu kelimelerin yaklaşık 879'unu (%88) bilmektedir. İlgili tabloda öğrencilerin en az bildiği kelime grubunun sözlüğün en son bin kelimesi arasında yer aldığı görülmektedir. Öğrenciler ilgili kısımdaki kelimelerin yarısından biraz fazlasını (538) bilmektedir. Bu durum, kelimelerin kullanım sıklığı ile bilinirliği arasında doğru bir orantının olduğunu göstermektedir. Dilde sık kullanılan kelimeler daha fazla kişi tarafından bilinmekte, az kullanılanlar ise daha az kişi tarafından bilinmektedir. Diğer taraftan, üçüncü ve dördüncü binlik dilimlerdeki kelimelere ait veriler bu tespiti aykırı bir durumun varlığını da göstermektedir. Üçüncü binlik dilimdeki kelimelerin yaklaşık 664'ü öğrenciler tarafından bilinirken dördüncü binlik dilimdekilerin 683'ü bilinmektedir. Bunun muhtemel nedeni, öğrencilerin kullandığı Türkçe öğretim setlerindeki kelimelerin sıklık sözlüklerindeki kelimelerle çok uyuşmaması olabilir. Bu konuda yapılan az

sayıdaki çalışma da bu çıkarımı doğrular niteliktedir. Örneğin Özdemirel ve Dilidüzgün (2018) yaptıkları çalışmada A1-A2 seviyesi İstanbul kitaplarında bulunan kelimeler ile Göz'ün (2003) sıklık sözlüğündeki kelimeler arasında %52 benzerlik olduğunu tespit etmiştir. Benzer bir çalışmada ise Özcan ve Dağ Tarcan (2020) Yeni Hitit ve İstanbul Yabancılar için Türkçe setlerinin B2 seviyelerindeki kelimeleri Aksan vd.nin (2017) sıklık sözlüğündekiler ile karşılaştırmış ve ilgili sözlükle Yeni Hitit okuma metinlerindeki kelimelerin eşleme oranını %61, İstanbul'da ise %66 olarak bulmuştur. Benzer sonuçların başka çalışmalarda (Varol ve Candan, 2023) da bulunduğu görülmektedir.

Mevcut çalışma sonuçlarına göre, öğrenciler sıklık sözlüğündeki 5.000 kelimenin 3.482'ini bilmektedir. Ülper ve Çetinkaya'nın (2019) çalışmasına katılan ve TÖMER'de B1 seviyesinde Türkçe öğrenen öğrenciler ise aynı sözlükteki kelimelerin 2.900'ünü bilmektedirler. Mevcut çalışma sonucuna göre öğrenciler, Türkçede sık kullanılan kelimelerin yaklaşık %70'ini bilmektedirler. Nation (2013), akademik kelimelerin öğrenilmesine geçilmeden önce dilde sık kullanılan kelimelerin bilinmesi gerektiğini ifade etmektedir. Dolayısıyla, öğrencilerin Türkçede sık kullanılan 5.000 kelimenin %70'ini biliyor olması, onların Türkçe akademik kelimeleri öğrenmeye hazır olduklarını göstermektedir.

Öğrencilerin öğrenim gördüğü bölümler bazında çalışma sonuçlarına bakıldığında, sosyal bilimlerdeki öğrencilerin testte yer alan kelimelerin yaklaşık 72'sini, fen bilimlerindekilerin 68'ini, sağlık bilimlerindeki öğrencilerinse 63'ünü bildiği görülmektedir. Görüldüğü gibi, sözel bölümlerde okuyan öğrencilerin Türkçe kelime bilgileri sayısal bölümlerde okuyanlara göre daha iyi durumdadır. Bunun muhtemel nedeni, Türkçesi zayıf olan uluslararası öğrencilerin ders içeriklerini dikkate alarak sayısal bölümleri tercih ediyor olması olabilir. Şahin ve Demirtaş'ın (2014) çalışmasına katılan bir öğrenci de sözel derslerde zorlandığını ifade etmiştir.

Mevcut çalışma sonuçlarından hareketle ileride yapılacak çalışmalara yönelik aşağıdaki önerilerde bulunulmuştur:

1. Aynı test, ikinci, üçüncü ve dördüncü sınıfta okuyan uluslararası öğrencilere uygulanarak sınıf seviyesi ilerledikçe öğrencilerin söz varlığında ne gibi değişikliklerin olduğu tespit edilebilir.
2. Aynı test, aynı öğrenci grubuna hem güz dönemi başında hem de bahar dönemi sonunda uygulanarak öğrencilerdeki bir yıllık söz varlığı gelişimi tespit edilebilir.
3. Öğrencilere hangi setlerle Türkçe öğrendikleri sorulup testte işaretledikleri kelimeler o setlerdeki kelimeler ile karşılaştırılabilir.
4. İleride yapılacak çalışmalarda öğrencilere Türkçeyi nerede öğrendikleri ve en son hangi kuru bitirdikleri sorularak test sonuçlarının bu bilgilere göre de analizleri yapılabilir.

Çalışma sonuçlarının yabancı dil olarak Türkçede kelime öğretimi alan yazınına katkı sunması beklenmektedir.

Kaynaklar

- Aksan, Y., Aksan, M., Mersinli, Ü. ve Demirhan, U. U. (2017). *A frequency dictionary of Turkish*. London: Routledge.
- Anderson, R. C. & Freebody, P. (1982, June). Reading comprehension and the assessment and acquisition of word knowledge. Technical Report No. 249. Urbana: University of Illinois, Center for the Study of Reading.
- Balaban-Salı, J. (2018). Verilerin toplanması. A. Şimşek (ed.), *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri içinde* (s. 134-161). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.
- Baş, B. ve Gündoğdu, M. (2020). Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin kelime hazinesi üzerine bir durum tespiti: A1-B2 örneği. *International Journal of Languages' Education and Teaching*, 8(2), 53-66. Doi: 10.29228/ijlet.43745
- Bear, R. M. & Odbert, H. S. (1941). Insight of older pupils into their knowledge of word meanings. *The School Review*, 49(10), 754-760. <https://www.journals.uchicago.edu/doi/abs/10.1086/440727?journalCode=schoolreview>
- Beeckmans, R., Eyckmans, J., Janssens, V., Dufranne, M. & Van de Velde, H. (2001). Examining the Yes/No test: Some methodological issues in theory and practice. *Language Testing*, 18(3), 235-274. Doi: 10.1177/026553220101800301
- Creswell, J. W. (1994). *Research design: Qualitative & quantitative approaches*. New York: SAGE.
- Diack, H. (1975). *Test your own wordpower*. Colorado: Paladin.
- Eroğlu, S. (2022). *Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerdeki akademik Türkçe söz varlığı ile akademik Türkçe ders kitaplarındaki söz varlığı*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Sakarya: Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Göz, İ. (2003). *Yazılı Türkçenin kelime sıklığı sözlüğü*. Ankara: Türk Dil Kurumu.
- Harrington, M. & Carey, M. (2009). The on-line Yes / No test as a placement tool. *System*, 37(4), 614-626. Doi: 10.1016/j.system.2009.09.006
- Hu, M. & Nation, I. S. P. (2000). Vocabulary density and reading comprehension. *Reading in a Foreign Language*, (13)1, 403-430. <https://scholarspace.manoa.hawaii.edu/server/api/core/bitstreams/c5873d5c-23b5-41d1-99a5-fde539883ceb/content>
- İlhan, M., Güler, N. ve Taşdelen Teker, G. (2020). Nicel veri toplama araçları. B. Oral ve A. Çoban (ed.), *Kuramdan uygulamaya eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri içinde* (s. 77-114). Ankara: Pegem.
- Meara, P. & Buxton, B. (1987). An alternative to multiple choice vocabulary tests. *Language Testing*, 4(2), 142-154. Doi: 10.1177/026553228700400202
- Meara, P. & Jones, G., (1988). Vocabulary size as a placement indicator. In P. Grunwell (ed.), *Applied linguistics in society* (pp. 80-87). Toronto: CILT.
- Meara, P. (1996). The dimensions of lexical competence. In G. Brown, K. Malmkjaer & J. Williams (ed.), *Performance and competence in second language acquisition* (pp. 35-53). Cambridge: Cambridge University.
- Mochida, K., & Harrington, M. (2006). The Yes/No test as a measure of receptive vocabulary knowledge. *Language Testing*, 23(1), 73-98. Doi: 10.1191/0265532206lt321oa

- Nation, I. S. P. (2013) *Learning vocabulary in another language*. Cambridge: Cambridge University.
- Özcan, E. ve Dağ-Tarcan, Ö. (2020). Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi ders kitaplarındaki okuma metinlerinde yer alan sözcüklerin sıklık görünümleri. *Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(2), 72-80. Doi: 10.33537/sobild.2020.11.2.7
- Özdemirel, A. Y. ve Dilidüzgün, Ş. (2018). Yabancı dil olarak Türkçe ve İngilizce ders kitaplarındaki sözcüklerin kullanım sıklığı bağlamında değerlendirilmesi. *OPUS International Journal of Society Researches*, 9(16), 1464-1505. Doi: 10.26466/opus.467804
- Pellicer-Sánchez, A. & Schmitt, N. (2012). Scoring Yes–No vocabulary tests: Reaction time vs. nonword approaches. *Language Testing*, 29(4), 489-509. Doi: 10.1177/0265532212438053
- Read, J. (2007). Second language vocabulary assessment: Current practices and new directions. *International Journal of English Studies*, 7(2), 105-126. <https://revistas.um.es/ijes/article/view/49021>
- Stubbe, R., O’Sullivan, C., Boston, J., Porter, M., Grumbine, R. & Latz, D. (2011). Who check more pseudowords, low-level or high-level students? In A. Stewart (ed.), *JALT2010 Conference Proceedings* (pp. 772-780). Tokyo: JALT.
- Şahin, M. ve Demirtaş, H. (2014). Üniversitelerde yabancı uyruklu öğrencilerin akademik başarı düzeyleri, yaşadıkları sorunlar ve çözüm önerileri. *Milli Eğitim Dergisi*, 44(204), 88-113. <https://dergipark.org.tr/en/pub/milliegitim/issue/36160/406467>
- Tok, M. ve Yığın, M. (2014). Türkçenin ikinci dil olarak öğretiminde öğrencilerin kullandıkları kelime öğrenme stratejileri. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (41), 265-276. <https://dergipark.org.tr/en/pub/dpusbe/issue/4783/65969>
- Uysal, T. ve Er, O. (2024). Investigation of vocabulary teaching at A1 level in teaching Turkish as a foreign language. *BUGU Journal of Language and Education*, 5(3), 234-253. Doi: 10.46321/bugu.164
- Ülper, H. ve Çetinkaya, G. (2019). Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin kullandıkları sözcük öğrenme stratejileri ile sözcük dağarcıkları arasındaki ilişkinin incelenmesi. Ş. Çinkır (Ed.), *VIth International Eurasian Educational Research Congress bildiri kitabı* içinde (s. 631-637). Ankara: Anı.
- Ülper, H., ve Yağmur, K. (2016). Doğru ve akıcı sessiz sözcük okuma testinin geliştirilmesi. *İlköğretim Online*, 15(2), 581-593. Doi: 10.17051/io.2016.91112
- Van Heuven, W. J. B., Dijkstra, T. & Grainger, J. (1998). Orthographic neighborhood effects in bilingual word recognition. *Journal of Memory and Language*, 39(3), 458-483. Doi: 10.1006/jmla.1998.2584
- Varol, F. ve Candan, A. (2023). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan okuma metinlerindeki kelimelerin sıklıkları ile ulusal derlemdeki sıklığın karşılaştırılması. *International Symposium on Teaching Turkish as a Heritage and Foreign Language*. Brüksel / Belçika, 26-27 Eylül 2023, (Özet Bildiri) s. 49.
- Yıldız, D. ve Uzunsakal, E. (2018). Alan araştırmalarında yayım testlerinin karşılanması ve yönetim verileri üzerine bir uygulama. *Uygulamalı Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(1), 14-28. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/iuusbd/issue/38311/399621>

Extended Abstract

It has long been known that there are various methods to assess students' vocabulary knowledge, which is the basis of the four language skills. One of the most used of these methods is "vocabulary checklists". These lists were used by asking the students whether they knew each of the words in them (Bear & Odbert, 1941; Diack, 1975). Anderson and Freebody (1982) brought an innovation to these lists by adding some pseudo words to check the accuracy of student answers. Since students were asked to mark "Yes" for words whose meaning they knew and "No" for words whose meaning they did not know, these tests were later called "Yes / No" tests. Some studies (i.e. Meara & Buxton, 1987; Meara & Jones, 1988; Mochida & Harrington, 2006) found strong correlations ($r = 0.6-0.8$) between the assessment of students' second language vocabulary knowledge with Yes / No and multiple-choice tests. On the other hand, Anderson and Freebody (1982) found that the Yes / No test was more reliable than multiple choice tests in measuring the vocabulary of 5th grade English students. Studies on the vocabulary knowledge of international students in Turkey are mostly conducted on students receiving Turkish preparatory education, due to ease of access. There has been no previous study on the vocabulary knowledge of international students who have started their education in their own departments. The current study aims to fill in this gap. The aim of this study is to assess the Turkish vocabulary knowledge of international students in first grade classes.

A quantitative research design was used in the study. Turkish vocabulary knowledge of international students was assessed with a "vocabulary test" developed by the researchers. The test contained 140 words. 100 of these are real words and 40 are pseudo words. These words were formed by changing one or a few letters of real words. 100 real words were taken from the frequency dictionary called "A frequency Dictionary of Turkish" by Aksan et al. (2017). The study group consisted of 80 international first-year students at three different state universities. These students study at 12 different faculties, come from 24 countries and are native speakers of 19 languages.

Students know approximately 70 of the 100 Turkish words in the test. This average was calculated according to Read's (2007) formula. In this formula, pseudo words are subtracted from the real words that students marked in the test. The false alarm rate of pseudo words in the test was 6.5%. Eight words (telephone, baby, month, long, big, foreign, few, toilet) were marked by all students. Seven of these words are among the first thousand words in the frequency dictionary. The word "toilet" that everyone marked is among the second thousand words in the frequency dictionary. On the other hand, the word "skinny" in the test was the least marked one; only 13 students claimed to know it. Students know approximately 3,482 of the 5,000 words in the dictionary. Students studying in departments within the field of social sciences know more words than those in the fields of science and health sciences. 11 students whose native language was Turkmen participated in the test and these students knew an average of 87 of the words in the test. While the average score of 12 Arabic native speakers is approximately 65, that of 14 Kazakh native speakers is 64.

The false alarm rate for the pseudo words in the test was calculated as 6.5%. Van Heuven et al. (1998) found the false alarm rate to be 6.2% in their study with Dutch students learning English at an advanced level. It can be seen that the rate obtained in the current study (6.5%) is consistent with that of Van Heuven et al.'s study. Our students know an average of 70 out of 100 Turkish words in the test. Ülper & Çetinkaya (2019) also received the words in their test from Aksan et al.'s (2017) dictionary, as in the current study, and found that the students knew an average of 58 words. It is thought that the 12-word difference between the two studies is due to the Turkish level of international students. The students participating in Ülper & Çetinkaya's (2019) study are at B1 level and have not yet completed their Turkish education and started their education in their departments. Our students know 3,482 of the 5,000 words in the frequency dictionary. Students who participated in Ülper & Çetinkaya's (2019) knew 2,900 of the words in the same dictionary. It is seen that students in social sciences know approximately 72 of the words in the test, students in sciences know 68, and those in health sciences know 63. The results of the study are expected to contribute to the literature on vocabulary teaching in Turkish as a foreign language.

Ekler

Tablo 14: Testte Yer Alan Türkçe Kelimelerin Kaç Öğrenci Tarafından İşaretlendiğine Dair Veriler

SN	Kelimeler	N	Sözlük*	SN	Kelimeler	N	Sözlük
1	telefon	80	1B	51	dolaşım	61	3B
2	bebek	80	1B	52	ağırlamak	61	4B
3	ay	80	1B	53	artmak	60	1B
4	uzun	80	1B	54	kurtarmak	60	1B
5	büyük	80	1B	55	vapur	59	3B
6	yabancı	80	1B	56	sallamak	57	2B
7	az	80	1B	57	üstünlük	57	2B
8	tuvalet	80	2B	58	milliyetçilik	56	3B
9	sessizlik	79	2B	59	ödüllendirmek	55	4B
10	kamera	79	2B	60	tüketici	54	2B
11	mecbur	79	3B	61	deli	53	2B
12	güvenli	79	3B	62	aralamak	53	4B
13	ücretsiz	79	4B	63	ters	50	1B
14	restoran	79	4B	64	ampul	50	5B
15	ceza	78	1B	65	vali	49	2B
16	duymak	78	1B	66	kumsal	49	5B
17	fırın	78	3B	67	bülbül	49	5B
18	birlikte	77	1B	68	görünüm	47	2B
19	toplamak	77	1B	69	torba	47	3B
20	vakit	77	1B	70	genellemek	47	5B
21	yağmur	77	2B	71	talimat	46	3B
22	inek	76	4B	72	takdim	46	4B
23	hırsızlık	75	4B	73	varlıklı	46	5B
24	artık	74	1B	74	kongre	44	2B
25	imzalamak	74	2B	75	dram	44	5B
26	cumhurbaşkanı	74	2B	76	şüphelenmek	44	5B
27	havuz	74	3B	77	enstrüman	44	5B
28	mutsuzluk	74	5B	78	istekli	43	4B
29	öncelikle	73	2B	79	dağıtmak	42	2B
30	olimpiyat	72	4B	80	ajans	42	3B
31	eğlenceli	71	4B	81	birader	42	4B
32	fincan	68	4B	82	iftira	41	5B
33	maksimum	68	4B	83	sehpa	40	5B
34	incelemek	67	1B	84	tereddüt	38	3B
35	medrese	67	3B	85	anons	38	5B
36	hükümet	67	4B	86	gayrimenkul	38	5B
37	eldiven	67	5B	87	korsan	37	5B
38	kurmak	66	1B	88	sevecen	36	5B
39	alışkanlık	66	2B	89	yağış	35	4B
40	yaratıcı	65	2B	90	leke	34	3B
41	emanet	65	3B	91	ırk	34	3B
42	ilgilenmek	63	1B	92	ithal	34	3B
43	radyasyon	63	5B	93	dernek	32	2B
44	padişah	62	2B	94	infaz	28	4B
45	ün	62	3B	95	fidan	28	4B
46	kudret	62	4B	96	yığmak	27	2B
47	satranç	62	5B	97	donanım	26	3B
48	oğul	61	1B	98	bayağı	26	4B
49	şaşırtıcı	61	3B	99	pusu	20	5B
50	kirlilik	61	3B	100	cılız	13	5B

*1B = Sıklık sözlüğünde 1-1.000 arasındaki kelimeler

2B = Sıklık sözlüğünde 1.001-2.000 arasındaki kelimeler

3B = Sıklık sözlüğünde 2.001-3.000 arasındaki kelimeler

4B = Sıklık sözlüğünde 3.001-4.000 arasındaki kelimeler

5B = Sıklık sözlüğünde 4.001-5.000 arasındaki kelimeler

